

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > בין המצרים 004 מחצות ואילך הגאולה העתידית תשע

בין המצרים 004 מחצות ואילך הגאולה העתידית תשע

לפעמים, נפש האדם, עצם כך שהיא יודעת שמגיעים הימים הללו של תשעת הימים, ולאחר מכן תוקף החורבן עצמו בתשעה באב, הנפש לא רוצה להיכנס לאותו מקום, עוד לפני שזה התחיל, הנפש כבר רוצה שהימים יעברו.

זה ימים שהאדם מרגיש צער, הוא מרגיש עצבות, הוא מרגיש משהו בחלל האוויר לא שמח, יש לו כמו תשוקה שהימים כבר יעברו עוד לפני שהם נכנסו.

ודאי שהשטחיות שבדברים, האדם לא רוצה לסבול הוא רוצה רק לשמוח, ולכן הוא לא רוצה להיכנס לאותו מקום. אבל קצת נתבונן יותר עמוק.

כמו שהתחלנו לומר מקודם, האדם בנוי מדבר והיפוכו, אז כנגד העצב יש שמחה. אדם לא יכול לחיות עם שמחה בלבד, והוא לא יכול לחיות עם עצבות בלבד. אדם שחי בקצוות זהו הדבר הכי קשה שיכול להיות.

דרך המלך, דרך האמצע, כדברי הרמב"ם הידועים, מה שהאדם דורך במקום האמצע בין שני הדברים הללו. ברגע שמגיעים תשעת הימים הללו, והאדם מרגיש את העצבות שהיא מסלקת לו את המעט שמחה עוד שיש לו במשך השנה, את המעט חיות שיש לו, אז הוא מרגיש שאין לו כח להיכנס לאותם ימים. הוא יודע שצריך, הוא יודע שחייבים, הוא יודע שזו המציאות ואין ברירה, אבל הוא היה מעדיף שלא יבראו.

עומק נקודת הקושי ראשית כל נעוצה בכך, שברגע שהוא מגיע לאותם ימים, אין לו שמחה, כל מה שיש לו עכשיו זה עצבות, עם עצבות לבד אי אפשר להתקיים. אם אדם, שהוא מגיע לימים הללו, יש לו רק עצבות, זה ברור שהנפש קשה לה לסבול את המקום הזה.

אנו לא מדברים עכשיו לא בכי אמיתי, אנו מדברים עכשיו על העצבות הפשוטה שהופכת כל אדם שמעט יראת שמים בקרבו, שהוא חש בימים הללו, כל אחד לפי ערכו, את העצבות שבדבר.

ראשית צריך להעמיד, על דרך כלל אם האדם חי את כל השנה כולה לא עם שמחה כשמחה אלא עם חיים כטבעם, ברגע שמגיעים הימים הללו ויש איזו שהיא סיבה לעצבות, אז בודאי שהשמחה שעוד מעט שבמעט שהייתה מסתלקת, אז אין כלום.

הרי כמו שידוע ירמיה כתב ספר איכה, ואין הנבואה שורה אלא מתוך שמחה של דבר מצוה. אז השאלה הידועה כיצד ירמיהו כתב את ספר איכה, הרי ספר איכה כולו ספר של החורבן, לפחות כמעט כולו, הרי מחד הנבואה נצרכת שיהיה בה שמחה, מאידך הוא כותב ספר על החורבן, הרי שלכאורה יש כאן תרתי דסתרי.

ביאור עומק הדבר, הנפש שיש בה את שני ההפכים הללו, שהיא השמחה והעצב, ברגע שמגיע זמן העצבות, מגיעים הימים הללו של העצבות, אין כוונת הדבר שהשמחה מסתלקת מהאדם, ואם היא מסתלקת ממנו, על כרחך שהשמחה שהייתה לו היא לא שמחה אמיתית. אם השמחה היא באמת שמחה אמיתית, גם שמגיעים התשעה ימים הללו, ותוקפם שהוא תשעה באב, השמחה לא מסתלקת מנפש האדם.

יכול להיות שרמת האיזון בנפש עכשיו משתנת, כן, אבל השמחה בנפש לא נעקרת. ואם האדם מרגיש כמעט כולו עצוב ואין

בו כמעט שמחה, או אין שמחה בכלל, על כרחך שמעיקרא לא זו הייתה שמחת אמת, כי אם זו הייתה שמחת אמת, הרי שהיה לו שמחה גם בתשעה ימים הללו.

ודאי שהתפיסה השטחית והחיצונית אומרת: "לשמחה מה זו עושה?", הרי הימים הללו הם ימים שבהם אנו מתאבלים על חורבן הבית, ימי אבלות, ימי עצבות, ולא ימי שמחה.

אבל בעומק, ננסה קצת להבין את השורש של השמחה והעצבות, וממילא להבין את ההחלה בנפש של שניהם.

שמחה, זה על מה שזכה האדם להשיג. עצבות זה על מה שאין, על מה שחסר. אין אדם שיש לו הכל, ואין אדם שחסר לו הכל, אם חסר לו הכל, אז הוא לא נברא עדיין. אין אדם שיש לו את הכל, ואין אדם שחסר לו את הכל. לכל אחד יש דברים שיש לו ויש דברים שאין לו, כמה יש לו וכמה אין לו, מה יש לו ומה אין לו, זה כמובן משתנה מאדם לאדם.

אדם שמחובר למה שיש לו, לא רק שיש לו, אלא שמחובר למה שיש לו, זה החלק של השמחה שלו. אדם שמחובר למה שאין לו, כאן נקודת העצבות שלו.

יש הרבה אנשים שיש להם, יש הרבה אנשים שאין להם, על החלק שיש להם הם לא שמחים, ועל החלק שאין להם הם לא עצובים. מה שיש לו, הוא לא שמח, הוא לא מחובר לזה, ולפעמים מה שאין הוא לא עצוב, הוא לא מרגיש שזה חסר לו. אם תשאל אותו בדעת זה חסר לך, הוא יגיד כן, אבל לא אכפת לי.

השמחה היא חיות, העצבות היא גם חיות, "והחי יתן אל לבו", מי שלא חי, גם לא נותן אל לבו. כשם שהשמחה היא חיות, כך גם העצבות היא סוג של חיות. מה שהעצבות אצלו נתפס כהעדר חיות מוחלט, הוא באמת לא יכול להחיל את העצבות בנפש. אבל כאשר האדם מחובר לחיים, הוא מחובר למה שיש, והוא מחובר להעדר, שניהם נותנים לו חיות.

דוגמא לדבר, פשוט מאד, יש לבן אדם למשל צער, עוגמת נפש, מרוב הצער והעוגמת נפש הוא מתחיל לבכות. בשעה שהוא בוכה, הוא לאט לאט נרגע, הוא מרגיש שהבכי הרגיע אותו ונתן לו חיות. איך הבכי הרגיע אותו ונתן לו חיות.

כאשר יש לאדם כאב אמיתי, והוא בוכה, הבכי מרגיע אותו. מה הסיבה שהבכי מרגיע אותו. אז בשטחיות אפשר לומר, הוא בכה, אז הוא הוציא את הכאב לחוץ ולכן הוא נרגע. יש בזה מן האמת. אבל ביתר חידוד, הבכי הוא גילוי החיות שבעצב. החיות הזו מתגלה בשעת הבכי. כאשר הוא בוכה זה תוקף נקודת העצבות שהיא חיה.

יוצאים מים, המים הם נקראים מים חיים, זה שורשם. כאשר האדם בוכה, בעומק זה סוג של חיות. "בכה תבכה בלילה ודמעתה על לחיה", הימים הללו שנועדו לבכי, אז בפשטות אנו בוכים על ההעדר. אבל בעומק יותר הבכי נותן לנו חיות. הבכי עצמו הוא צורה של חיים.

אדם שלא מחובר לימים הללו מצד העומק הפנימי שלהם, אלא מצד החיצוניות שלהם, אז האווירה מסביב היא עצובה, לא מחליפים בגדים, לא אוכלים בשר, וכו' וכו'. הוא מרגיש את הדברים מסביב באוויר, חיות אין לו מהימים הללו, אז מה יש לו מהימים הללו - עצבות חיצונית. עצבות חיצונית היא מוות. לכן הוא לא מסוגל להחיל את זה בנפש.

אבל אדם שחי את החורבן, יש לו חיות מעצם האבלות כאן. זה קשה בהתחלה להבין את זה, אבל זו המציאות. האבלות הזו זו סוג של חי, הרי "אין בשר המת מרגיש", אז מי שמרגיש זה נובע מהיכן, מחיות, ההרגשה זו הרגשה של חיות, זו לא הרגשה של מוות. זה הרגשה איך החי תופס את ההעדר, את מה שחסר, אבל זה כי הוא חי את החסר.

משל למה הדבר דומה, נפטר רח"ל ילד בבית, האבא והאמא מאד עצובים, הילד בן שלש נשאר, הוא לא כ"כ מבין להיות עצוב, מדוע, כי הוא לא מחובר למה שקרה כאן, הוא לא תופס את מה שקרה כאן, מי שחי את מה שקרה כאן, הוא זה שעצוב יותר. כפי עומק החיות כך עומק תפיסת האבלות.

ובלשון אחרת, כפי עומק מדרגת השמחה שיש לאדם בחיים, כך מדרגת האבלות שיש לו בימים הללו. לא ההוללות החיצונית, ולא הבעת פנים של שמחה, אלא שמחה במעמקי הלב, שמחה על עצם ההיות שהוא חי, זה המקום שממנו הוא מתאבל, כך עומק נקודת האבלות שיש לו בלבו.

מי שאין לו הכרה נפשית, לא הכרה שכלית, אלא אין לו הכרה נפשית בחיים. הרי כולנו חיים, הנמלה לא חיה, היא גם חיה, הלטאה לא חיה, היא גם חיה. פעם שמעתם נמלה שיש לה שמחת חיים? הרי היא חיה, למה שלא יהיה לה שמחת חיים, כי לא חיה את החיים, היא חיה, אבל אין לה חיות בחיים.

שמחה זה מה שהאדם חי את חייו. כאשר השמחה של האדם היא שמחה חיצונית, אז האדם שמח כאשר יש לו בגד חדש, כאשר יש לו בית חדש, וכו' וכו', אלו הם השמחות של הקניינים. אבל השמחה האמתית שיש לאדם, היא שמחה בעצם ההיות של החיים, היא לא שמחה בדבר של קנין שהתווסף על גביו, אלא זו שמחה על עצם החיים.

"כשמחך יצירך בגן עדן מקדם", מהי השמחה, "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", זו שמחה. שמחה של קנין היא לא השמחה המקורית, היא השמחה החיצונית. השמחה השורשית שאנו מוצאים בבריאה היא, מה היא השמחה שהקב"ה שימח את אדם הראשון וחווה, "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", היא נקראת "חווה" כי היא אם כל חי. בחיבור הזה התגלה ה"עצם מעצמי ובשר מבשרי", זו שמחה של חיים בעצם, זה לא שמחה שהוא קנה אשה.

שאנו נמצאים לאחר החטא, אז האשה היא נקנית בשלשה דרכים, זה קנין חיצוני לאדם. אבל מצד שורש יצירת האדם, "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", מצד כך זו שמחה של חיים, שמחה בעצם ההיות של החיים זה לא שמחה של קנין חיצוני.

אדם ששמח בעצם החיים, אז כאשר יש הסתלקות של חיים, ממה הוא עצוב, מההסתלקות של החיים. הרי לכאורה כל אדם על דרך כלל אביו ואמו הלכו לבית עולמם, הוא עצוב, האם הוא עצוב על עצם סילוק החיים. בעומק לא, לא על זה הוא עצוב בכלל. הוא עצוב על האווירה הנעימה שהיה לו אבא, על מה שהוא היה משוחח, על ההרגשה הטובה שיש מי שחושב עליו, אפשר להוסיף כל אחד לפי עניינו מה נקודת העצבות שלו. אבל האם הוא עצוב על עצם הסילוק של החיים מכאן, לא, בדרך כלל לא.

כשהוא חי, הוא לא שמח בעצם החיים, וכאשר מסתלקת החיות, הוא לא עצוב על סילוק החיות, אלא הוא עצוב על מה שמתלווה לחיות, שזה מה שהסתלק לו. משל למה הדבר דומה, רח"ל האבא נפטר, הילדה הקטנה אומרת, אין מי שיקנה לי מתנות. אז ממה היא עצובה, שאין מי שיקנה לה מתנות, היא עצובה מעצם סילוק החיים? לא.

גם כאשר האדם הוא מבוגר, הקטנות מגיעה גם לזמן הגדלות אם האדם לא יצא מאותה קטנות, העצבות שלו יכולה להיות עצבות שבאה מחמת תלות, לא מחמת העצם של החיים.

בכדי שיהיה לאדם עצבות על עצם החיים, מוכרח שהאדם יחיה את החיים. כשהוא יחיה את החיים, אז השמחה שלו היא על חיים, והאבלות שלו היא על סילוק חיים.

"טוב ללכת אל בית האבל מללכת אל בית המשתה", אז בודאי, "החי יתן אל לבו", כפשוטם של דברים. אבל בעומק יותר, השמחה של בית המשתה, שמחת נישואין, והעצבות של המוות, זה אותו שורש. כמו שהשורש של השמחה של המשתה היא "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי", זה שמחה על עצם החיות, כך בית האבל זה אבלות על עצם סילוק החיות.

א"כ הסילוק של החיות, הוא עצם נקודת העצבות. בית המקדש נקרא "בית חיינו", "כי היא בית חיינו", זה נקרא בית המקדש. כאשר אנחנו עצובים, או לפחות צריכים להיות עצובים, שהסתלק בית המקדש, מה עומק נקודת העצבות שהסתלק בית המקדש. שחסר את ההשפעות? מזבח מזין, מפרנס. שחסר לנו את ההשפעות של התורה, "שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך", וכו' וכו', הכל אמת.

זה תולדות מהשורש, אבל מה חסר בעצם. אם זה נקרא "בית חיינו" אז בשעה שבית המקדש נחרב, אז מסתלק עצם כח החיים שבבריאה. מי שחי ותופס חיים כחיים, זה כואב לו. אבל מי שלא תופס חיים כחיים, זה לא כואב לו. ואם יכאב לו החורבן, יכאב לו על התולדות של החורבן, לא על החורבן בעצם.

החורבן בעצם הוא עצם סילוק החיים מהבריאה. "ביום אכלך ממנו מות תמות", השאלה הידועה הרי ביום שהוא אכל ממנו הוא עדיין לא מת, אדם הראשון מת לסוף תשעה מאות שלושים שנה כמו שמפורש בפסוק, ביאור הדבר לענייננו, כבר מעכשיו התפיסה שלו בחיים היא לא תפיסה של עצם חיים, אלא היא תפיסה של "קניתי איש את ה'", כל דבר נתפס לפי הקנין אבל לא בעצם החיים.

מי ששמח בעצם החיים, אז הוא שמח בכל מצב. ומי שלא שמח בכל מצב, על כרחך ששמחתו תלויה בדברים שחוצה לו, הרי שגם בשעה שהוא שמח הוא לא שמח בעצם החיים.

השמחה של עצם החיים, זה רק כאשר האדם נוגע במקור החיים הפנימיים של עצמו. על דרך כלל אדם שלא עמל לבקוע עמוק יותר ועמוק יותר בתוך נפשו, הוא מעולם לא נגע בעצם נקודת החיים. מתי אדם נוגע בעצם נקודת החיים, אם הוא נמצא בחשש של סכנת מוות, אז הוא מרגיש מה זה חיים, לפני זה הוא לא מרגיש מה זה חיים. ואם הוא לא עבר ממש סכנה מוחשית של מוות אף פעם, אז הוא מרגיש את עצם החיים רגע לפני מיתתו אם הוא היה מודע למיתתו, אבל אז כמובן זה

מעולם הוא לא עמד? מפני חיים כחיים. אפילו אם הוא מרגיש סכנה, אם היא איננה קרובה, הוא עדיין לא מרגיש את עצם החיות. ככל שהדבר יגיע למצב שהוא קרוב אליו באופן מוחלט, אז הוא יוכל להרגיש לרגע מה זה חיים כחיים.

אבל, גם אם הוא הרגיש את זה, אם הוא לא משמר את אותה נקודה, זה חולף מהר מאד. אפשר לראות את זה למשל בבני אדם שהיו בתאונת דרכים בסכנת מוות, ברגע שהם יצאו משם וניצלו, הם אומרים: כל הבעיות עכשיו טפלות העיקר שנשארתי חי. מה קורה אחרי שלושה ימים, הוא עוד פעם חוזר לאותם רצונות, לאותם תשוקות, מה שהוא ויותר עליהם באותו רגע והוא היה מוכן למחול לכל שונאיו, כאשר הוא ירד לחיים הרגילים הכל חוזר לעצמו. באותו רגע היה לו לרגע קט נגיעה בעצם החיים, אבל הוא התרחק משם מהר מאד.

אם אדם נכנס עמוק בתוך נפשו, עוד יותר עמוק ועוד יותר עמוק, הוא נוגע בעצם ההיות של החיים שלו, שם האדם לא תלוי בזולתו, שם הוא לא חי את מה שקורה מבחוץ, שם הוא חי את עצם החיים וזה שמחתו.

מהמקום הזה בנפש, כאשר האדם רואה סילוק של נקודת חיות, הרי שיש לו הפרעה בעצם סילוק החיות. לא מצד התולדות כמו שאמרנו, אלא מצד עצם נקודת סילוק החיות.

שבית המקדש היה קיים, "לא לן אדם בירושלים עם חטא", כמו שאומרים חז"ל כידוע. כאשר האדם היה מגיע לבית המקדש, התפיסה מאד שטחית מה אומרת שהיה שם, הוא היה מביא קרבן והתכפר לו. אבל כמו שמבואר בדברי רבותינו, שהוא היה מגיע לבית המקדש, מחמת שבית המקדש נקרא "בית חיינו", הרי שהוא היה מרגיש שם מה זה חיים.

מדוע בית המקדש מכפר על העון, העון הוא שורש המות, בית המקדש הוא שורש החיים, לכן בבית המקדש אין מקום לעוונות. וזה מתפשט לכל ירושלים, לא לן אדם שם עם חטא.

בית המקדש גילה לאדם מקום בנפש מקום שנקרא חיים. למה בית המקדש זה מקום גילוי התורה, "כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים", כי התורה נקראת תורת חיים, "כי הם חיינו", אז מקור החיים משפיע תורה של חיים. כיוון ששורש החיים כולם זה התורה קדושה, לכן בית המקדש הוא מקור השפעת התורה, כי הוא מקור היות החיים.

מקור ההויה של החיים זה בית המקדש. מה חסר לנו בעצם שנחרב הבית, חסר לנו את עצם התפיסה של החיים. ודאי שחסר לנו עוד הרבה הרבה תולדות שהחיים הללו מולידים, זו כל ההשפעה כולה שהייתה שבית המקדש היה קיים, אבל מה שחסר לנו בעצם, השורש של הדבר, חסר לנו את עצם התפיסה בעצם המקום שנקרא חיים.

כאשר האדם בא א"כ להתאבל על חורבן הבית, בכדי להתאבל על חורבן חייב להיות שאדם ידע מה חסר לו. כדי שהוא ידע מה חסר לו, אז הוא צריך להרגיש מה זה חיים, ואם הוא לא מרגיש מה זה חיים, אז הוא גם לא יודע מה חסר בבית המקדש.

אלא שכמובן יש מדרגה של חיים מלפנים מחיים, בחיים עצמם יש עוד עומק ועוד עומק, ואם הוא נוגע כבר בנקודת החיים, מכאן יש לו אבלות על מקום יותר עמוק של חיים, שהוא מבין מה זה נקרא חיים שנעלמים.

בכדי להספיד, כמו שכתוב, יש בר' יצחק הוטנר ועוד, כאשר באים להספיד מישהו אחר חייב להיות שהמספיד יהיה למעלה ממדרגת המוספד. הרי אם המספיד הוא למטה מהמוספד, איך הוא יכול להספיד את המוספד, הוא לא יודע מהו. הוא יכול להספיד מה חסר לי או לצבור בשעה שהנפטר הגדול הסתלק מעולמו, אבל הוא לא מפטיר בעצם את הנפטר, כי הוא מתחתיו אז הוא לא מספיד אותו. כדי להספיד אותו הוא צריך להיות מעליו כדי לתפוס מה זה.

כדי שיהיה לנו כח לקונן על חורבן הבית, חייב להיות שלפחות יהיה לנו נגיעה בשורש הבית שהוא בבחינת חיים. אם לא, כל הקינון שלנו הוא על התולדות שנחסרנו מקיום בית המקדש, אבל לא על כל בית המקדש כולו.

לפי זה נבין. כאשר חסר לאדם קניינים, גם אם הוא בוכה עליהם, הבכי לא מגיע מהמקום העמוק של הנפש, כי לא זה המקום שהנפש מתגלה בה בפנימיות, אז גם הבכי הוא לא מאותו מקום פנימי.

נסביר. כאשר האדם בוכה, האם כל הבכי הוא שווה. אדם יכול לבכות על א' על ב' ועל ג', אבל ג' זה הדבר הכי חשוב לו, ולכן הבכי על זה הוא הרבה יותר חזק, הוא הרבה יותר תקיף. כאשר האדם בוכה על סילוק חיים, וכאשר האדם בוכה על קנין שנחסר לו, האם מקור הבכי של האדם הוא אותו מקור? ודאי שלא.

כאשר הוא בוכה על קנין שנחסר לו, אפילו אם זה קנין חשוב, וזה קרוב לכדי חיותו, אבל זה לא ממש כדי חיותו, אז המקום שממנו הוא בוכה הוא יותר חיצוני. משא"כ כאשר חסר לאדם דבר שהוא עצם החיות שלו, זה דבר שחיותו תלויה בו ואם זה מסתלק אין לו חיות, אז הבכי שלו מגיע מהמקום הפנימי ביותר שיש לו.

תולדה של הדברים, כאשר הוא בוכה ממקור החיים, אז הבכי נותן לו חיים, כי הוא בוכה והוא מעורר את נקודת החיים שנחסרת, אז הוא מחדד אצל עצמו את תחושת החיים. משא"כ כאשר הוא בוכה ממקום חיצוני, ממקום של קנין, הבכי לא הגיע מנקודת החיים, ולכן הוא גם לא נותן לאדם חיות.

ככל שהבכי הזה קרוב יותר לנקודת החיים, כך הבכי הזה נותן לו חיות. וככל שהבכי הזה רחוק מנקודת החיים, כך הבכי הזה פחות נותן לו חיות. לכן כאשר האדם כואב לו משהו קטן והוא בוכה, הבכי הזה לא נותן לו הרגשה של חיות מוגברת. אבל כאשר כואב לו הדבר מאד והוא בוכה עליו מעומק נפשו, כאן החיות שהוא מקבל היא הרבה יותר גדולה.

שנחרב בית המקדש ונסתלקה החיות, התחדש לנו דרך חדשה איך להתחבר לחיים. כמו שאמרנו בראשית הדברים, יש שמחה ויש עצבות, שבת המקדש קיים, היא נקראת "משוש כל הארץ", זה מקום של ששון, זה מקום של שמחה. שבת המקדש קיים, החיבור דרך המקדש לחיים הוא דרך השמחה, הוא דרך מה שקיים. שבת המקדש חרב, החיבור לחיים הוא דרך הבכי, אבל זה חיבור לחיים, זה לא בכי כפשוטו.

כמו שהשמחה היא חיבור לחיים, כך הבכי הוא חיבור לחיים, "והחי יתן אל לבו". זה המקום העמוק של תשעת הימים הללו, זו לא הגדרה של אבלות כפשוטה. אם הדברים רואה את הדברים רק כאבלות כפשוטה, אז זה יוצר אולי איזו שהיא עצבות בנפש, עוד לפני שהימים נכנסו הוא כבר רוצה שהם יצאו, ויתר על כן שלא יבואו לעולם מעיקרא. ובדאי שבעומק הנפש היה עדיף שהם לא יבואו לעולם מעיקרא, שלא יהיה חורבן הבית.

אבל, שכאדם מתחבר למקור האבלות, שם הוא מגלה נקודה של חיות, ושם הוא מסוגל להתחבר בעומק הפנימי לאבלות. כל זמן שהאדם לא נוגע במקום הפנימי של האבלות, הרי שיש לו דחייה להתחבר לאותו מקום של אבלות. למה, כי האבלות היא סילוק של חיות, מי רוצה להתחבר למקום של סילוק של חיות.

כאשר האדם הולך לבית האבל, "טוב ללכת אל בית האבל מללכת אל בית המשתה", "והחי יתן אל לבו", על ידי שהוא מגיע לבית האבל הוא מתעורר להתחזק ולהתחבר לחיים. אז מה נתן לו הביקור בבית האבל - חיות.

מי שלא יונק מבית האבל חיות, אז שהוא מגיע לבית האבל הוא רואה אנשים עצובים, אין לו כח להיות במקום שאנשים עצובים. אבל מי שרוצה להתעורר ולגלות נקודת חיות עמוקה יותר בנפש, הוא דייקא מחפש ללכת לבית האבל, כי האבלות הזו נותנת לו חיזוק של חיות ממקום פנימי יותר.

התפיסה הפנימית של התשעה ימים הללו, מצד העומק הפנימי של האדם, הוא שהוא ניגש לימים שמהם הוא יונק את חיותו. לא כמו התפיסה הפשוטה שזה ימים שהסתלק בהם החיות, הסתלק בהם החיות מחמת גילוי השמחה, ויתגלה חיות מחמת גילוי של אבלות, אבל זה גילוי של חיות.

מי שנמצא שם, הרי שאין לו את הרתיעה בנפש מהימים, אלא דייקא יש לו מקום של חיבור לאותם ימים.

אבל, כמו שאמרנו, בכדי להיות שם, צריך שהאדם יחיה את עצם החיים. אם הוא לא חי את עצם החיים, הרי אין לו נגיעה בעצם החיים, אין לו שמחה בעצם החיים, ואין לו חיות מהאבלות שמגלה את החיים.

תשעה באב, כמו שידוע בדברי חז"ל, זה יום שנולד בו משיח. אנחנו נמצאים עכשיו בעולם ש"ביום אכלך ממנו מות תמות", והחיים שיש לנו כמו שאמרנו הם לא נגיעה בעצם החיים, אלא זה חיים שיש להם הפסק. וגם בשעה שאנחנו חיים, אנחנו לא חיים את עצם החיים מצד החטא?, אלא מה שנקנה מהחיים.

יום שנולד בו משיח, שזה בבחינת חיים גמורים, זה יום שמתגלה עומק נוסף של חיים. כלומר, יש חיים שמגיעים מהשמחה כמו שאמרנו, ויש חיים שמגיעים מהעצבות, אבל הם גם חיים. ובעומק מתגלה חיים, מקור חדש לחיים, פנימי יותר, נעלם יותר, בימים הללו.

כדברי רבותינו הידועים, "כל רודפיה השיגה בין המצרים", שכל מי שרודף את הקב"ה יכול להשיג אותו בימים הללו. מה השורש של הדבר, מה העומק של הדבר מהיכן.

יש לנו שני מערכות של ימים מתי אפשר להשיג יותר בקלות את הקב"ה. מערכת אחת, עשרה ימים של תשרי, "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב". מערכת שניה של ימים, זה "כל רודפיה השיגה בין המצרים". יש כאן שני מערכות שונות.

המערכת של עשרה ימים של תשרי, זו ראשית תחילת הבריאה, זו ראשית החיות של הבריאה, "היום הרת עולם", מכאן מתחיל החיות, ולכן החיות נמשכת לנבראים, ולכן הם קרובים לשרש חיותם, ואשר על כן "דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב", זה שורש הבריאה.

תשעה ימים הללו של אב, "כל רודפיה השיגה בין המצרים", זה גילוי של כח שהאדם משיג את שורש החיות ממקום אחר, מהמקום של הסילוק הוא משיג את החיות. ממקום הסתלקות החיות שם הוא משיג את החיות, זה תשעה באב, נחרב בו הבית, הסתלק בית חיינו, הסילוק הזה מגלה כאן חיות חדשה.

מהי המהות של החיות החדשה שמתגלה. כאשר האדם חי, הוא יכול לשמוח בעצם היותו חי, אבל מה קורה כאשר הוא מת, עכשיו במה הוא ישמח.

"עבדו את ה' בשמחה", אז יש מה שהאדם צריך לעבוד בשמחה, מכח מה הוא יהיה בשמחה, אז בתפיסה הפשוטה, שעבודת ה' היא גופא תתן לו שמחה. אבל בעומק יותר, "עבדו את ה' בשמחה", יש לי שמחה לפני שאני עובד, אני עובד אותו בשמחה, אז מהיכן באה לי בשמחה מעיקרא, זה שמחה על עצם היותי חי.

אבל מה קורה בשעה שהאדם צריך למסור את נפשו לבוראו. אם השמחה היא שמחה על עצם החיים, בשעה שהאדם מוסר את נפשו לבוראו הרי עכשיו הוא מסתלק. יש שמחה בשעת המוות? מאיפה? הרי כאן יש סילוק חיים.

עומק שמחת האדם שיכולה להיות אפילו בנקודת המוות, היא שמחה מכח כך שהאדם מבין שאין מוות, אלא זה הפשטה של גוף ועלייה למקום אחר. כדברי רבותינו, כאדם שיוצא מחדר אחד לחדר שני. ויתר על כן כאדם שמחליף את לבושו.

יש מושג בעומק שנקרא מוות? לא. יש מושג שנקרא לובש צורה ופושט צורה. הוא נמצא כאן בעולם עם גוף חומרי, הוא מתפשט מהגוף החומרי ועולה לעולם העליון ומקבל לבוש זך עליון, אבל הוא מעולם לא מת.

יש חיים שהם היפך של מוות, ויש מציאות של חיים שאין להם הפסק לנצח. זה החיים שמתגלים בתוקף של תשעה באב.

"נצח ישראל לא ישקר", הכח של הנצחיות שהוא דבר של חיים שהם לא היפך של מוות, זה יכול להתגלות רק במוות שהסתלק החיים. כאשר יש לאדם חיים והוא שמח בעצם החיים, אבל החיים האלה יכולים להפסיק, הם יכולים להספיק במובן חיצוני שזה מוות של גוף. הם יכולים להפסיק במובן רוחני, שזה חטא. אבל כאשר האדם מת, אין כאן גילוי של שמחה של חיים, וקודם הסברנו מהלך שיש גילוי של חיים בעצם המוות, הוא חי את הסילוק ומכח כך הוא מקבל תוקף של חיות. אבל בעומק יותר, כאשר מתגלה המוות, אז מתגלה כח של חיים שאין להם הפסק, מתגלה שכל המוות הוא רק הפשטת גוף וגילוי לבוש חדש לנשמה, כאן האדם מתגלה כמציאות ההויה המתמדת שאין לה הפסק, זה חיים שהם לא היפך של מוות, זה חיים מוחלטים.

המקומות הללו זה מקומות של מה שהאדם חש עמוק עמוק בתוך עצמו. האדם החיצוני חי את המעשים שהוא עושה, האדם הפנימי חי יותר את ההרגשות, האדם הפנימי עוד יותר חי את המחשבות כמציאות, האדם הפנימי עוד יותר חי את עצם החיים. והאדם הפנימי עוד יותר, חי חיים שאין להם הפסק לנצח, לא כדיעה, אלא כתפיסה חושית. זה "כל רודפיה השיגה בין המצרים".

מי שחי את התשעה ימים הללו בלי לקבל מהם חיות, זה רק עצבות, וכי על הימים הללו לא נאמר "עבדו את ה' בשמחה", הימים הללו הם לא חלק מעבודת ה', הרי בודאי שהם חלק מעבודת ה', אם הם חלק מעבודת ה' גם עליהם נאמר "עבדו את ה' בשמחה".

מה כוונת הדבר "עבדו את ה' בשמחה", כאשר האדם יש לו בית המקדש הוא שמח מעצם החיות. כאשר אין לו בית המקדש, הוא מקבל חיות מהסילוק, כמו שאמרנו "והחי יתן אל לבו", אחרי שהוא מקבל חיות עכשיו הוא שמח בעצם החיות. גם כאן יש שמחה.

אבל בעומק יותר, האדם מגלה בימים הללו חיות שאין לה הפסק לנצח.

השבוע שמעתי בהקלטות אחד מהשיעורים [הביא לי ידידינו], של אחד מהרבנים שהיה לי קשר איתם שנפטר. שמעתי את זה,

ואני שומע ואני שומע, שהוא מדבר הוא חי מאד, שם קיבלתי, הרגשתי בחידוד את ההרגשה, הוא חי או מת עכשיו? ההרגשה אומרת פעם היה חי. לא, הוא חי גם הרגע, לא השתנה כלום, משהו קל השתנה, המקום, הצורה, אבל הוא חי או מת.

אנחנו הרי היום יכולים לשמוע הקלטות של בני אדם שעברו מן העולם, יכולים לראות אותם מתנועעים, הוא חי או מת הבן אדם הזה? ברגע הראשון האדם מרגיש הוא מת, אוי חבל, יכול להיות שזה גם חבל, אבל הוא מרגיש שהוא מת. בעומק הפנימי יותר, הוא לא מת, הוא עבר ממקום למקום. זה תחושה של חיים של דבר שלעולם איננו מפסיק, הוא לא קיים לזמן, הוא איננו מפסיק.

בית המקדש יש לו הפסק, היה בית ראשון וחרב, בית שני וחרב, בית המקדש שיבנה במהרה בימינו, הבית השלישי לעולם לא חרב. הראשון והשני אבל חרבו, זה תפיסה של שמחה מול עצבות, של חיים מול מוות. אבל מה הם החיים היותר פנימיים, החיים היותר פנימיים זה אותו מקום פנימי שלעולם אין לו הפסק.

שהקב"ה הראה לאדם הראשון בית המקדש בבנינו ובית המקדש בחורבנו, מה עומק נקודת הדבר. הוא הראה לו איך זה נבנה וחרב, נבנה וחרב ונבנה, וכל זה תהליך שלא יוצר הפסק לעצם נקודת החיים.

"ביום אכלך ממנו מות תמות", ביאור נוסף מה עומק הקללה של מות תמות, שאתה תתפוס את עצמך כאפשרות למות, זה גופא תולדת החטא. אבל מצד התפיסה העמוקה בנפש, אין מוות! יש החלפת צורה, החלפת מקום, החלפת לבוש, אבל אין מוות. זה חיים מוחלטים.

בית המקדש בבנינו גילה לנו חיים של בנין, אבל שיכול להיחרב. בית המקדש בחורבנו מגלה לנו חיים שאין להם הפסק. כאן מקור השמחה האמתית.

שירמיהו כתב את ספר איכה, אין הנבואה שורה אלא מתוך שמחה, והוא גם כתב ספר של חורבן, מאיזה עומק הגיעה נקודת השמחה, מהעומק הפנימי שהאור האלוקי זה היה מתמדת, והנבואה דבוק בו לנצח ואין כאן נקודת הפסק. זה המקור של השמחה הפנימית שאנו יכולים לגלות בתשעה באב דייקא.

עומק נקודת החיות שמגיעה לאדם, היא כאשר האדם תופס לא בשכל, אלא כתפיסת גילוי נפש בעומק, את החיות הפנימית, שזה מהכח של הקב"ה שהוא היה הוה ויהיה, דבר שאין לו הפסק, ושהוא מתחבר לאותו מקום, שם התוקף של הנחמה, שם התוקף של החיות דלעת"ל.

אנחנו הולכים בתהליך של הימים, שלושת השבועות, תשעת הימים, עד היום התשיעי עצמו, אבל מחצות ואילך מתחילים להקל על נקודת האבלות. מדוע? נולד בו במשיח. ובמילים בפשוטות בנפש שלנו, שם האדם מגלה כח שבשעה שלעת ערב הוצת אש בהיכל, שם הוא מגלה שמתגלה מקור של חיים שאין להם הפסק לעולם. זה נקודת ה"כל רודפיה השיגה בין המצרים" שהאדם יכול להשיג.

אבל זה הני מילי שהוא עולה בשלבי הסולם, ממעשים להרגשות חיות, למחשבות שהם חיים, הוא מתחבר לשורש החיים כמו שהם, ואחרי זה הוא מתחבר לחיים שלמעלה מהמוות, חיים שאין להם נקודה של הפסק.

אדם שמרגיש כך, הוא לא מפחד למות בכלל, כי הרי מעולם אין לו מוות. הפחד למות מאיפה הוא מגיע בנפש, מהתפיסה שהחיים הם היפך של מוות. חיים שהם לא היפך של מוות, אין לאדם פחד למות כי הוא עולם לא ימות.

זה נקרא "והייתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים". מה זה "נפש אדוני צרורה בצרור החיים", כי הוא עלה למדרגה של חיים שהם למעלה מההיפך של המוות, אלא הם חיים נצחיים, הם חיים מתמידים.

זה נחמתנו! מהי הנחמה שאנו מנחמים, נחם ה' וכו', מהי הנחמה, מאיפה מקור הנחמה. בפשטות הנחמה, שלעת"ל הקב"ה יבנה את בית המקדש במהרה בימינו, וזה אמת. אבל בעומק יותר, כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבנינה, כמו שידוע מאד לא נאמר יזכה אלא זוכה בהוה, אבל מה הביאור, איפה הוא זוכה? כי הוא מתחבר למקור החיים שלמעלה מן המוות, זה הבנין של לעת"ל שלא יחרב לעולם, זה בנין שאין לו הפסק, זה חיים בלי הפך של מוות, זה נקרא "זוכה ורואה בבנינה".

אבל מאיפה הוא זוכה את זה? מ"כל המתאבל על ירושלים", אז בפשטות הוא קיבל שכר, הוא התאבל אז הוא זוכה לראות בנינה. אבל ברור לכל בר דעת שכל שכר זה שכר מצוה מצוה, מעצם ההתאבלות הוא זוכה לראות בנינה. איך הוא זוכה לראות בנינה. מצד התפיסה יותר חיצונית מעצם זה שהוא מתאבל אז "והחי יתן אל לבו" הוא מקבל חיות. אבל בתפיסה היותר עמוקה, בזה עצם כך שהוא מתאבל, הוא מתחבר למקור של החיים שאין להם הפסק.

"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בבניינה", כאשר האדם תופס, לא במדרגת שכלו בלבד, אלא בעומק היות נפשו, שהסילוק של בית המקדש זוהי הפשטת צורה, אבל האור האלוקי הוא לנצח, מכאן מגיע תוקף נקודת הבנין והנחמה.

יש בית המקדש כללי, בית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו. אבל יש בית המקדש שלישי פרטי בנפש. יש מי שזוכה שהוא בונה בלבבו בית המקדש ראשון, אבל הוא יכול להיחרב אצלו, יש מי שזוכה שבונה בית המקדש שני אצלו, אבל הוא יכול להיחרב אצלו. ויש מי שזוכה שהוא בונה בנפשו בית המקדש שלישי שאין לו הפסק.

"ושכנתי בתוכם", בתוך כל אחד ואחד, איזה השכנה, ההשכנה של המשכן היה לו הפסק. של בתי המקדש שהיו, היה להם הפסק. אבל יש השכנה בתוך לבו של האדם שאין לה הפסק לעולם, זה הנחמה שלנו לעת"ל.

עומק הנחמה שלנו שהיא נמצאת בזמן לעת"ל, ובנפש היא יכולה להיות עכשיו ל"זוכה ורואה בבניינה", זה מה שהאדם מתחבר למקור של חיות שאין לו לעולם הפסק. הוא מתחבר לחי החיים, הקב"ה שהוא מציאות של היה הוה ויהיה, והוא מהוה הכל בכל רגע ורגע בלי הפסק לעולם, ומשם הוא יונק את חיותו, לשם הוא מחובר, ומשם הוא יונק.

זה המציאות הפנימית של בית המקדש שלא חרב. מה חרב בבית המקדש? "מוטב כילה כעסו על עצים ואבנים", מה שחרב זה העצים והאבנים, אבל האור הפנימי, קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעת"ל, מחלוקת, אלו ואלו דברי אלוקים חיים, אבל בעומק זו קדושה שלא בטלה, זוהי קדושה שאין לה הפסק. לפי חלק מרבתינו קדושה עדיין עומדת במקומה, אלא שאין לנו בית, יש בזה נפק"מ לדינא, אבל קדושה עדיין במקומה, הרי שמאיפה בטל הקדושה, מהעצים והאבנים, אבל מעצם המקום זו קדושה שאין לה בטלות, כלפי זה מעולם לא חרב הבית.

חרב הבית, חרבו העצים והאבנים ויצאו לחולין, כמ"ש הגמ', "באו זדים וחיללוהו", הרי שהאבנים יצאו לחולין, אבל קדושת המקום לא יצאה לחולין, אז מצד כך זה כח שהאדם, שגם יום שחרב בו בית המקדש, הוא יכול להתחבר לעצים ולאבנים שנתחללו, "מוטב כילה כעסו על עצים ואבנים", והוא יכול להתחבר לקדושת המקום שזה מקומו של עולם, ומצד כך לא חרב כלום, כי זה לא יכול להיחרב, כי זה חיים נצחיים.

עבודת היום היא כפולה, יש עבודת היום שהאדם מתחבר למה שנחרב, וגם משם הוא יונק חיות, לא ההעדר חיות כפשוטו, אלא "והחי יתן אל לבו" גם ממה שנחרב. אבל בעומק אדם יכול להתחבר לקדושת המקום שאיננה פסקה, שמעולם לא נחרבה, ומשם הוא מגיע לנצחיות העתידה.

מצד כך יש לנו נחמה והבטחה שיהיה גאולה, כי אם הביטול של בית המקדש היה ביטול גמור, הרי שאין הכרח שיהיה לו חידוש. אבל מחמת שהביטול הוא מעולם בפנימיות לא התבטל, המקום לא התבטל, לכן יש לנו תקוה לעת"ל.

הדברים הללו שנאמרו כאן, כמו שאמרנו, זה בעצם ההעמקות של האדם בתוך הנפש שלו, להגיע לשם. זה לא מילים, זה לא דיבורים, זה הויה של חיים למי שמעמיק והולך בתוך הנפש של עצמו, "ובדעת חדרים ימלאון", יש חדר לפנינים מחדר, ואם אדם נכנס בתוך חדר נפשו חדר לפנינים מן חדר, הוא מגלה את השמחה, וממנה חיות, או חיות מעצם השמחה, או שמחה בחיות, הוא מגלה את העצבות והוא מגלה את החיות שבעצבות, והוא מגלה את החיים שלמעלה מהמוות, זה עניינו של יום.

לאחר שעוברים תשעת הימים הללו, לאיפה האדם חוזר. הוא חוזר לכאורה ללפני שלושת השבועות, עברו תשעת הימים, י' אחרי חצות כבר מנהגי האבלות בטלו, יש כאלו שקצת עדיין נוהגים אפילו עד אלול לא לעשות דינא בהדי גוי, מעיקר הדין מותר. ומה קורה לאחר מכן, לאיפה הוא ממשיך הלאה.

האלול הבא, שבס"ד יבוא במהרה בימינו, שהוא בגימ' חיים, מאיזה חיים הוא בא. הוא בא מה"זוכה ורואה בבניינה", הוא בא מחיים שהאדם יודע מחיים שאין להם הפסק, מהחיים האלו הוא מגיע ליום הדין.

מחד ביום הדין ספרי חיים וספרי מתים פתוחים, אבל מאידך בטוחים שיעשה להם נס. מאיפה שני השורשים האלה? מצד חיים שהם היפך של מוות, אז נאמר ספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפנינו, אבל מצד חיים שהם למעלה מהמוות, בטוחים שיעשה להם נס והם יתבו לחיים טובים. את זה ינקנו מהיכן? מהתשעה באב. מה"לעת ערב הציתו אש בהיכל", נולד משיח, התגלה חיים, חיים שאל, התגלה חיים פנימיים שאין להם נקודת הפסק.

ה' יתן שנזכה כולנו, שהדברים יהיו בבחינת "בפיך ובלבבך לעשותו", לגלות את החיות הזו בתוך עומק הנפש הפרטית שלנו, שנזכה שזה יאיר לכל הכנסת ישראל, ואז בס"ד יהיה בנין בית המקדש השלישי בפועל במהרה בימינו אמן.

- 1] [בין המצרים](#)
- 2] [תשעה באב](#)

Source: <https://bilvavi.net/shiur/בין-המצרים-004-מחצות-ואילך-הגאולה-העתידיה-תשע>

Links

[1] <https://bilvavi.net/bein>

[2] <https://bilvavi.net/tisha-bav>